

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ  
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут права  
Кафедра фінансового та податкового права

Затверджено

Науково-методичною радою ДПУ,

від «27»

09

2024 р. № 2

Голова НМР

Іван ШЕМЕЛИНЕЦЬ

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**  
**«Інституційні засади запобігання загрозам територіальної цілісності та екстремізму»**

для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня  
заочної форми навчання

галузь знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного  
кордону»

спеціальність 256 «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і  
видами діяльності)»

освітньо-професійна програма «Національна фінансова безпека»

статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь – 2024



Робоча програма навчальної дисципліни «Інституційні засади запобігання загрозам територіальної цілісності та екстремізму» складена на основі освітньо-професійної програми «Національна фінансова безпека», затвердженої Вченою радою Університету 29.08.2024 року, протокол № 1.

Укладачі

Віктор БІЛОУС, д.ю.н., професор  
Альона ГАРБІНСЬКА-РУДЕНКО, к.ю.н., доцент

Гарант освітньо-професійної програми  
«Національна фінансова безпека»

Олег БОДНАРЧУК, д.ю.н., професор

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою фінансового та податкового права, протокол від « 11 » 09 2024 р. № 2 .

Завідувач кафедри

Марина ГЛУХ, к.ю.н., професор

Розглянуто і схвалено вченою радою Навчально-наукового інституту права, протокол від « 13 » 09 2024 р. № 2 .

Голова вченої ради ННІ права

Василь ТОПЧІЙ, д.ю.н., професор

Завідувач навчально-методичного відділу

Ірина Качур, к.біол.н., доцент

Реєстраційний № \_\_\_\_\_

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ  
РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО  
на засіданні кафедри фінансового та  
податкового права  
від \_\_\_\_\_ 202\_\_ р. № \_\_\_\_.

Лист оновлення та перезатвердження РПНД

| Навчальний рік | Дата засідання<br>кафедри –<br>розробника РПНД | Номер<br>протоколу | Підпис<br>завідувача<br>кафедри | Підпис гаранта<br>ОП |
|----------------|------------------------------------------------|--------------------|---------------------------------|----------------------|
|                |                                                |                    |                                 |                      |
|                |                                                |                    |                                 |                      |
|                |                                                |                    |                                 |                      |



## **Зміст робочої програми навчальної дисципліни**

|                                                                                    |    |
|------------------------------------------------------------------------------------|----|
| 1. ПЕРЕДМОВА .....                                                                 | 4  |
| 2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ .....                                                | 5  |
| 2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ .....                                    | 5  |
| 2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ .....                                           | 6  |
| 2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ .....                                         | 7  |
| 3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ .....                                            | 10 |
| 4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ<br>ВИЩОЇ ОСВІТИ ..... | 14 |
| 5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ .....                                   | 16 |
| 6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ .....                       | 16 |
| 7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА .....                                                  | 18 |

## 1. ПЕРЕДМОВА

Ефективне функціонування системи оцінювання ризиків і загроз є важливим елементом стратегічного планування та забезпечення національної стійкості. Натомість російська агресія проти Української держави, яка порушила світовий правопорядок та продовжує загрожувати глобальній безпеці, змушує зосередитись на вирішенні «традиційних» питань безпекової політики, зокрема, на забезпеченні територіальної цілісності та захисті державного суверенітету.

*Метою* курсу є опанування майбутніми фахівцями знаннями про складові формування світового порядку у контексті забезпечення національної безпеки та вплив наслідків посягання на територіальну цілісність на національну безпеку, що дозволить їм розв'язувати складні спеціалізовані завдання щодо адекватного реагування на загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції.

*Завдання* курсу полягає у вивченні інституційних засад запобігання загрозам територіальній цілісності та екстремізму.

*Методи навчання:* пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, метод проблемного викладу, робота в малих групах, методи інтерактивного навчання (ділові ігри, круглі столи тощо), блоковий метод, метод проєктів, використання комп'ютерних технологій тощо. Серед форм викладання навчальної дисципліни переважають лекційні, семінарські заняття, дискусії, презентації, моделювання професійних ситуацій, мозкові штурми, індивідуальна-консультаційна робота під керівництвом викладача та самостійна робота здобувачів, при виконанні якої здобувач має звертатись до роботи в мережі Internet, працювати з періодичними джерелами, виконувати різні види завдань, звертатись до самоспостереження та самоаналізу.

*Організація поточного та підсумкового контролю знань:* контроль роботи здобувача вищої освіти є необхідним компонентом навчального процесу, який має на меті визначення реального рівня професійної підготовки здобувача, а також надання необхідних рекомендацій, які будуть сприяти подальшому розвитку його творчої особистості. Об'єктами контролю є отримані здобувачами знання у процесі засвоєння матеріалу дисципліни на лекціях, семінарських заняттях, диспутах та під час виконання індивідуальних завдань. Логічним завершенням процесу контролю є процедура оцінювання отриманих здобувачем знань. Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого заліку.

## 2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| Показник                       | Характеристика навчальної дисципліни                |                       |
|--------------------------------|-----------------------------------------------------|-----------------------|
|                                | денна форма навчання                                | заочна форма навчання |
| Кількість кредитів ЄКТС - 4    | Рік підготовки:                                     |                       |
| Модулів - 2                    |                                                     | 1-й                   |
| Змістових модулів - 2          | Семестр                                             |                       |
|                                |                                                     | 1-й                   |
|                                | Лекції                                              |                       |
| Загальна кількість годин – 120 |                                                     | 4 год.                |
|                                | Семінарські                                         |                       |
|                                |                                                     | 4 год.                |
|                                | Лабораторні                                         |                       |
|                                |                                                     | -                     |
|                                | Самостійна робота                                   |                       |
|                                |                                                     | 110 год.              |
|                                | Індивід.-консультаційна робота: 2 год.              |                       |
|                                | Форма семестрового контролю: диференційований залік |                       |

### 2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

| Компетентності                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Результати                                                                                                                                                                                                                        |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ІК. Здатність розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у галузі національної безпеки (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності).                                                                                                                                       | РН3. Приймати обгрунтовані рішення з питань забезпечення національної безпеки держави (за сферами забезпечення та видами діяльності), у тому числі в умовах багатокритеріальності, неповних чи суперечливих інформації та вимог.  |
| <i>Спеціальні</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                   |
| СК 3. Здатність використовувати понятійно-категоріальний апарат теорії національної безпеки, аналізувати та розвивати структуру системи забезпечення національної безпеки та принципи її функціонування                                                                                                     | РН9. Синтезувати спектр заходів та підходів, що можуть використовуватись для вирішення проблем, пов'язаних з викликами глобальній, європейській та регіональній безпеці                                                           |
| СК 4. Здатність аналізувати та прогнозувати розвиток безпекового середовища (глобальний, регіональний та національний аспекти) за окремими сферами забезпечення та видами діяльності                                                                                                                        | РН12. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки і є основою для прийняття ефективних рішень, проведення досліджень та критичного осмислення проблем у галузі національної безпеки. |
| СК 7. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі національної безпеки (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності) у широких та/або мультидисциплінарних контекстах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності | етичних норм.<br>РН15. Управляти проведенням заходів у процесі забезпечення національної безпеки в різних умовах обстановки з використанням нових стратегічних підходів.                                                          |

## 2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Перерезвізити дисципліни: «Міжнародно-правові механізми захисту прав людини», «Державний розвиток в умовах загроз національній безпеці», «Правове забезпечення діяльності сектору безпеки та оборони», «Теорія національної безпеки».

Постреквізити вивчення дисципліни є: «Міжнародна безпека та стандарти НАТО національній безпеці», «Стратегічне планування та впровадження інновацій у фінансовій безпеці», «Інформаційна безпека держави».

## 2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Академічна група ПМНБЗ-24-1

| №<br>п/п                                | ЗМІСТОВІ МОДУЛІ                                                                          | Кількість годин |                        |                      |                             |                      | Всього |
|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|------------------------|----------------------|-----------------------------|----------------------|--------|
|                                         |                                                                                          | Лекції          | Семінарські<br>заняття | Практичні<br>заняття | індивідуальн<br>а<br>робота | Самостійна<br>робота |        |
| МОДУЛЬ 1<br>ЗМ 1 (Темп. 1-3)            |                                                                                          |                 |                        |                      |                             |                      |        |
| 1                                       | Еволюція тероризму та екстремізму                                                        | 2               | 2                      |                      |                             | 13                   | 17     |
| 2                                       | Загрози територіальній цілісності України                                                |                 |                        |                      |                             | 13                   | 13     |
| 3                                       | Основні види гібридних загроз державі та суспільству                                     |                 |                        |                      |                             | 13                   | 13     |
| Всього по модулю                        |                                                                                          | 2               | 2                      |                      |                             | 39                   | 43     |
| МОДУЛЬ 2<br>ЗМ 2 (Т. 4-8)               |                                                                                          |                 |                        |                      |                             |                      |        |
| 4                                       | Запобігання загрозам територіальної цілісності з боку міжнародного тероризму             |                 |                        |                      |                             | 15                   | 15     |
| 5                                       | Правові основи побудови державних систем боротьби з проявами тероризму та екстремізму    |                 |                        |                      |                             | 14                   | 14     |
| 6                                       | Організаційно-правові механізми протидії тероризму та екстремізму                        | 2               | 2                      |                      |                             | 14                   | 18     |
| 7                                       | Міжнародно-правові засаби протидії загрозам територіальної цілісності та екстремізму     |                 |                        |                      |                             | 14                   | 14     |
| 8                                       | Юридична відповідальність за посягання на територіальну цілісність та прояви екстремізму |                 |                        |                      | 2                           | 14                   | 16     |
| Модульний контроль                      |                                                                                          |                 |                        |                      |                             |                      |        |
| Всього по модулю                        |                                                                                          | 2               | 2                      |                      | 2                           | 71                   | 77     |
| Форма контролю – диференційований залік |                                                                                          |                 |                        |                      |                             |                      |        |
| Разом годин з курсу                     |                                                                                          | 4               | 4                      |                      | 2                           | 110                  | 120    |

## РЕЙТИНГ-ПЛАН

## Заочна форма навчання

| Година | Тема                                                                                     | Форма заняття та діяльності (лекція, семінар, практична робота, лабораторна робота, самостійна робота здобувача, контрольний захід, підсумкове тестування, індивідуальна робота) | Результати навчання                                                                                                                                                                                                                             | Вага оцінки (кількість балів) |
|--------|------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|
| 2      | 1.Еволюція тероризму та екстремізму                                                      | Лекція                                                                                                                                                                           | РН9. Синтезувати спектр заходів та підходів, що можуть використовуватись для вирішення проблем, пов'язаних з викликами глобальній, європейській та регіональній безпеці                                                                         | 0                             |
| 2      |                                                                                          | Семінар                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                 | 10                            |
| 13     |                                                                                          | Самостійна робота                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                 | 0                             |
| 0      | 2.Загрози територіальній цілісності України                                              | Лекція                                                                                                                                                                           | РН3. Приймати обґрунтовані рішення з питань забезпечення національної безпеки держави (за сферами забезпечення та видами діяльності), у тому числі в умовах багатокритеріальності, неповних чи суперечливих інформації та вимог.                | 0                             |
| 0      |                                                                                          | Семінар                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                 | 0                             |
| 13     |                                                                                          | Самостійна робота                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                 | 0                             |
| 0      | 3.Основні види гібридних загроз державі та суспільству                                   | Лекція                                                                                                                                                                           | РН12. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки і є основою для прийняття ефективних рішень, проведення досліджень та критичного осмислення проблем у галузі національної безпеки. етичних норм. | 0                             |
| 0      |                                                                                          | Семінар                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                 | 0                             |
| 13     |                                                                                          | Самостійна робота                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                 | 0                             |
| 43     | Усього за модулем 1                                                                      |                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                 | 0                             |
| 0      | 4.Запобігання загрозам територіальній цілісності з боку міжнародного тероризму           | Лекція                                                                                                                                                                           | РН15. Управляти проведенням заходів у процесі забезпечення національної безпеки в різних умовах обстановки з використанням нових стратегічних підходів.                                                                                         | 0                             |
| 0      |                                                                                          | Семінар                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                 | 0                             |
| 15     |                                                                                          | Самостійна робота                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                 | 0                             |
| 0      | 5. Правові основи побудови державних систем боротьби з проявами тероризму та екстремізму | Лекція                                                                                                                                                                           | РН15. Управляти проведенням заходів у процесі забезпечення національної безпеки в різних умовах обстановки з використанням нових стратегічних підходів.                                                                                         | 0                             |
| 0      |                                                                                          | Семінар                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                 | 0                             |
| 14     |                                                                                          | Самостійна робота                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                 | 0                             |
| 2      | 6. Організаційно-правові механізми протидії тероризму та екстремізму                     | Лекція                                                                                                                                                                           | РН3. Приймати обґрунтовані рішення з питань забезпечення національної безпеки держави (за сферами забезпечення та видами діяльності), у тому числі в умовах багатокритеріальності, неповних чи суперечливих інформації та вимог.                | 0                             |
| 2      |                                                                                          | Семінар                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                 | 10                            |
| 14     |                                                                                          | Самостійна робота                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                 | 0                             |
| 0      | 7. Міжнародно-правові засоби протидії загрозам територіальній                            | Лекція                                                                                                                                                                           | РН3. Приймати обґрунтовані рішення з питань забезпечення національної безпеки держави (за сферами забезпечення та видами діяльності), у тому числі в умовах багатокритеріальності, неповних чи суперечливих інформації та вимог.                | 0                             |
| 0      |                                                                                          | Семінар                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                 | 0                             |
| 14     |                                                                                          | Самостійна робота                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                 | 0                             |



|    |                                                                                  |                                     |                                                                                                                                                         |     |
|----|----------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
|    | цілісності та екстремізму                                                        |                                     |                                                                                                                                                         |     |
| 0  | 3.Юридична відповідальність за на територіальну цілісність та прояви екстремізму | Лекція                              | PH15. Управляти проведенням заходів у процесі забезпечення національної безпеки в різних умовах обстановки з використанням нових стратегічних підходів. | 0   |
| 0  |                                                                                  | Семінар                             |                                                                                                                                                         | 0   |
| 14 |                                                                                  | Самостійна робота                   |                                                                                                                                                         | 0   |
| 2  |                                                                                  | Індивідуальна консультативна робота |                                                                                                                                                         | 10  |
|    | Т. 1-8                                                                           | Модульний контроль                  |                                                                                                                                                         | 15  |
| 77 | Усього за модулем 2                                                              |                                     |                                                                                                                                                         | 45  |
|    | Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПН MOODLE            |                                     |                                                                                                                                                         | 5   |
|    | Диференційований залік                                                           |                                     |                                                                                                                                                         | 50  |
|    | Усього за курсом                                                                 |                                     |                                                                                                                                                         | 100 |



### 3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

#### Тема 1. Еволюція тероризму та екстремізму

##### План лекційного заняття

1. Тероризм: еволюція, підходи до концептуалізації та індикатори визначення.
2. Причини і мотиви тероризму.
3. Елементи й ознаки терористичної діяльності.
4. Види тероризму.
5. Глобальний індекс тероризму.

##### План семінарського заняття

1. Тероризм: еволюція, підходи до концептуалізації та індикатори визначення.
2. Причини і мотиви тероризму.
3. Елементи й ознаки терористичної діяльності.
4. Види тероризму.
5. Глобальний індекс тероризму.

##### Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Внутрішній, міжнародний тероризм, інформаційний тероризм / кібертероризм.
2. Радикалізм, екстремізм, фанатизм.
3. Поняття «державна територія», «територіальне верховенство», «державний суверенітет».

##### Питання для самоконтролю

1. Що розуміють під категорією тероризму?
2. Які ключові причини та мотиви тероризму?
3. Які ознаки терористичної діяльності?
4. Що означає глобальний індекс тероризму?

##### **Рекомендована література:**

основні [3; 6; 7; 8],

допоміжні [7; 8; 9],

інформаційні ресурси Інтернет [1-4; 7; 8]

міжнародні видання [5; 6; 9]

#### Тема 2. Загрози територіальній цілісності України

##### Самостійна робота здобувачів вищої освіти

1. Поняття загроз територіальній цілісності.
2. Види загроз територіальній цілісності.
3. Посягання на державний суверенітет України та її територіальну цілісність.
4. Втручання у внутрішні справи України з боку інших держав.
5. Загрози у воєнній сфері та сфері безпеки державного кордону.
6. Загрози кібербезпеці та безпеці інформаційних ресурсів.

##### Питання для самоконтролю

1. Які види загроз територіальній цілісності?
2. Що розуміється під посяганням на державний суверенітет України та її територіальну цілісність?
3. У чому полягають загрози у воєнній сфері та сфері безпеки державного кордону?

##### **Рекомендована література:**

основні [1; 6; 7; 9],

допоміжні [1; 8; 9; 10; ],

інформаційні ресурси Інтернет [1-4; 10]



### **Тема 3. Основні види гібридних загроз державі та суспільству**

#### **Самостійна робота здобувачів вищої освіти**

1. Гібридні загрози та національна стратегія.
2. Протидія гібридним загрозам та ведення гібридної війни як частина національної стратегії держави.
3. Захист критичної інфраструктури. Вибудовування національної стійкості до гібридних загроз: заходи пом'якшення наслідків.
4. Ризики переростання гібридних загроз у військові конфлікти.

#### **Питання для самоконтролю**

1. Які заходи протидії гібридним загрозам та ведення гібридної війни?
2. Як визначаються ризики переростання гібридних загроз у військові конфлікти?
3. Чи шкодить фінансова нестабільність національній безпеці держави?

#### **Рекомендована література:**

основні [1-4; 5; 9],  
допоміжні [1-4; 7; 10;]  
інформаційні ресурси Інтернет [1-5]  
міжнародні видання [5; 6; 9]

### **Тема 4. Запобігання загрозам територіальної цілісності з боку міжнародного тероризму**

#### **Самостійна робота здобувачів вищої освіти**

1. Координація дій правоохоронних органів і органів державної безпеки держави.
2. Взаємодія внутрішньодержавних органів державної безпеки із відповідними органами ЄС.
3. Співпраці з органами державної безпеки інших держав.
4. Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом від 27.01.1977 р.

#### **Питання для самоконтролю**

1. Яким чином здійснюється координація дій правоохоронних органів і органів державної безпеки держави?
2. Назвіть сферу взаємодії внутрішньодержавних органів державної безпеки.
3. Назвіть основні форми співпраці з органами державної безпеки інших держав.
4. Які ключові положення Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом від 27.01.1977 р.?

#### **Рекомендована література:**

основні [4; 6; 7],  
допоміжні [1-5]  
інформаційні ресурси Інтернет [8; 10]  
міжнародні видання [5; 6; 8]

### **Тема 5. Правові основи побудови державних систем боротьби з проявами тероризму та екстремізму**

#### **Самостійна робота здобувачів вищої освіти**

1. Нормативно-правове забезпечення протидії тероризму та екстремізму в Україні.
2. Суб'єкти, що здійснюють діяльність у сфері боротьби з тероризмом, та їх повноваження.
3. Взаємодія суб'єктів боротьби з тероризмом.
4. Принципи протидії тероризму.

5. Співвідношення оперативно-розшукової, розвідувальної та контррозвідувальної діяльності у сфері боротьби з тероризмом та підрозділи, які здійснюють цю діяльність.

#### **Питання для самоконтролю**

1. Наведіть приклад ключових нормативно-правових актів в системі протидії тероризму та екстремізму в Україні.
2. Які суб'єкти, що здійснюють діяльність у сфері боротьби з тероризмом?
3. Які форми взаємодії суб'єктів боротьби з тероризмом?
4. Які основні принципи протидії тероризму?
- 5.

#### **Рекомендована література:**

основні [2-4; 7; 9],

допоміжні [1-4; 5; 7; 10; ],

інформаційні ресурси Інтернет [1; 7; 8]

міжнародні видання [1-4; 5; 7]

### **Тема 6. Організаційно-правові механізми протидії тероризму та екстремізму**

#### **План лекційного заняття**

1. Структура та функції антитерористичної безпеки України.
2. Попередження діяльності, що посягає на територіальну цілісність і конституційний лад.
3. Особливості відмежування колабораційної діяльності від інших діянь проти основ національної безпеки.
4. Використання новітніх технологій для виявлення та попередження терористичних загроз.

#### **План семінарського заняття**

1. Структура та функції антитерористичної безпеки України.
2. Попередження діяльності, що посягає на територіальну цілісність і конституційний лад.
3. Особливості відмежування колабораційної діяльності від інших діянь проти основ національної безпеки.
4. Використання новітніх технологій для виявлення та попередження терористичних загроз.

#### **Самостійна робота здобувачів вищої освіти**

1. Антитерористичне законодавство.
2. Концепція боротьби з тероризмом в Україні.
3. Проблеми вдосконалювання системи антитерористичної безпеки України.

#### **Питання для самоконтролю**

1. Що розуміється під антитерористичною безпекою України?
2. Які основні напрями попередження діяльності, що посягає на територіальну цілісність і конституційний лад?
3. Які особливості відмежування колабораційної діяльності від інших діянь проти основ національної безпеки.
4. Охарактеризуйте особливості використання новітніх технологій для виявлення та попередження терористичних загроз.

#### **Рекомендована література:**

основні [3; 6; 7; 8],

допоміжні [1-3; 7; 10],

інформаційні ресурси Інтернет [3-6; 7; 8; 10]

міжнародні видання [1; 6; 7]



## **Тема 7. Міжнародно-правові засаби протидії загрозам територіальної цілісності та екстремізму**

### **Самостійна робота здобувачів вищої освіти**

1. Основні напрямки та форми міжнародного співробітництва держав у боротьбі з тероризмом та екстремізмом.
2. Міжнародні стандарти боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму і розповсюдженням зброї масового знищення.
3. Інститут видачі злочинців у міжнародному праві (екстрадиція).
4. Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол).

### **Питання для самоконтролю**

1. Які основні напрямки міжнародного співробітництва держав у боротьбі з тероризмом та екстремізмом?
2. Які можна виділити основні міжнародні стандарти боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму і розповсюдженням зброї масового знищення?
3. Які органи забезпечують видачу злочинців у міжнародному праві (екстрадицію)?
4. Які завдання Міжнародної організації кримінальної поліції?

### **Рекомендована література:**

основні [1-5; 7],  
допоміжні [1-7],  
інформаційні ресурси Інтернет [7; 8, 10]  
міжнародні видання [5; 7-8]

## **Тема 8. Юридична відповідальність за посягання на територіальну цілісність та прояви екстремізму**

### **Самостійна робота здобувачів вищої освіти**

1. Становлення та розвиток відповідальності за злочини терористичного характеру.
2. Система норм про злочини терористичного характеру в Україні.
3. Розмежування складів злочинів терористичного характеру з суміжними посяганнями.
4. Запобігання тероризму в законодавстві зарубіжних держав.

### **План індивідуально-консультаційної роботи**

1. Реферування наукової статті пов'язаної з концептуальними та організаційними основами запобігання загрозам територіальної цілісності та екстремізму, опублікованої у фаховому виданні.

### **Питання для самоконтролю**

1. Яка система норм про злочини терористичного характеру в Україні?
2. Чим забезпечується розмежування складів злочинів терористичного характеру з суміжними посяганнями?
3. Які ключові засади запобігання тероризму в законодавстві зарубіжних держав?
4. Які існують види відповідальності за злочини терористичного характеру?

### **Рекомендована література:**

основні [5; 6; 9],  
допоміжні [1-7],  
інформаційні ресурси Інтернет [1-5; 8; 10]  
міжнародні видання [5; 6; 9]

#### 4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено в табл. 4.1.

Таблиця 4.

##### Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях (заочної форма навчання)

| Критерії оцінювання                                                                                                                                                                                                                                                                         | Кількість балів |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу | 10-7            |
| Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності  | 6-4             |
| Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань                                                                                                                                                                    | 3-0             |

Виконання самостійної роботи, як правило, оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться письмово.

Таблиця 4.

##### Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи

| Вид завдання       | Максимальна кількість балів за виконання<br>(заочна форма навчання) |
|--------------------|---------------------------------------------------------------------|
| Теоретичні питання | 8                                                                   |
| Тестовий блок      | 7                                                                   |
| Всього             | 15                                                                  |

Таблиця 4..

##### Шкала оцінювання індивідуально-консультаційної роботи здобувачів вищої освіти

| Кількість балів<br>(денна/заочна) | Критерії оцінювання                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 10-8                              | Послідовність, логічність написання реферування наукової статті пов'язаної концептуальними та організаційними основами фінансової безпеки держави опублікованої у фаховому виданні, яке структурно об'єднано, проаналізовано та узагальнено висновками |
| 7-4                               | Послідовність, логічність написання, але без презентації                                                                                                                                                                                               |
| 0                                 | Не зроблено індивідуальної роботи                                                                                                                                                                                                                      |

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі диференційованого заліку.



Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЕКТС здійснюється в такому порядку (табл.4.4).

Таблиця 4.4

**Відповідність підсумкової рейтингової оцінки з балах оцінки за національною шкалою та шкалою ЕКТС**

| Сума балів за 100-бальною шкалою | Оцінка в ЕКТС | Значення оцінки ЕКТС                                  | Оцінка за національною шкалою     |               |
|----------------------------------|---------------|-------------------------------------------------------|-----------------------------------|---------------|
|                                  |               |                                                       | Екзамен, курсова робота, практика | Залік         |
| 90-100                           | A             | відмінно                                              | відмінно                          | зараховано    |
| 80-89                            | B             | дуже добре                                            | добре                             |               |
| 70-79                            | C             | добре                                                 |                                   |               |
| 60-69                            | D             | задовільно                                            | задовільно                        |               |
| 50-59                            | E             | достатньо                                             |                                   |               |
| 35-49                            | FX            | незадовільно з можливістю повторного складання        | незадовільно                      | не зараховано |
| 0-34                             | F             | незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу |                                   |               |

Результати складання диференційованого заліку оцінюються та вносяться у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти. Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, проводиться з врахуванням індивідуальних потреб та можливостей здобувача освіти, за необхідності – з використанням дистанційних технологій комунікації.

*Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача (до 25% обсягу контактних годин дисципліни).*

| Кількість балів | Форма заняття та діяльності | Критерії оцінювання                                                                               | Рекомендовані ресурси для здобуття результату                                                                                                                           |
|-----------------|-----------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 10              | Індивідуальна робота        | Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше | Масові онлайн курси <a href="https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalnainformalna-osvita">https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalnainformalna-osvita</a>                   |
| 10              | Семінарське заняття         | Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою лабораторної роботи                | Масові онлайн курси на платформі EdERA, Прометеус тощо. Онлайн курси мережевої академії Cisco ( <a href="https://www.netacad.com/">https://www.netacad.com/</a> ) тощо. |
| 0               |                             | Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни                               |                                                                                                                                                                         |

## 5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні засоби оцінювання:

- диференційований залік;
- тести;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- командні проекти;
- аналітичні звіти, есе, доповіді;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

## 6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Форми поточного контролю:

- 1) проміжний модульний контроль;
- 2) підсумкова модульна контрольна робота;
- 3) письмові, усні опитування на семінарських заняттях;
- 4) есе, тези;
- 5) презентація;
- 6) огляд спеціальної літератури;
- 7) тестування за темами;
- 8) проведення круглих столів, участь у конференціях;
- 9) ділова гра.

В процесі поточного контролю здійснюється СРС над досліджуваним матеріалом: повнота виконання завдань, рівень засвоєння навчальних матеріалів та окремих розділів навчальної дисципліни, робота з додатковою літературою, вміння і навички презентацій, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи тощо.



1. Тероризм: еволюція, підходи до концептуалізації та індикатори визначення.
2. Причини і мотиви тероризму.
3. Елементи й ознаки терористичної діяльності.
4. Види тероризму.
5. Глобальний індекс тероризму.
6. Внутрішній, міжнародний тероризм, інформаційний тероризм / кібертероризм.
7. Радикалізм, екстремізм, фанатизм.
8. Поняття «державна територія», «територіальне верховенство», «державний суверенітет».
9. Поняття загроз територіальній цілісності.
10. Види загроз територіальній цілісності.
11. Посягання на державний суверенітет України та її територіальну цілісність.
12. Втручання у внутрішні справи України з боку інших держав.
13. Загрози у внутрішній сфері та сфері безпеки державного кордону.
14. Загрози кібербезпеці та безпеці інформаційних ресурсів.
15. Гібридні загрози та національна стратегія.
16. Протидія гібридним загрозам та ведення гібридної війни як частина національної стратегії держави.
17. Захист критичної інфраструктури. Вибудовування національної стійкості до гібридних загроз: заходи пом'якшення наслідків.
18. Ризики переростання гібридних загроз у військові конфлікти.
19. Координація дій правоохоронних органів і органів державної безпеки держави.
20. Взаємодія внутрішньодержавних органів державної безпеки із відповідними органами ЄС.
21. Співпраця з органами державної безпеки інших держав.
22. Європейська конвенція про боротьбу з тероризмом від 27.01.1977 р.
23. Нормативно-правове забезпечення протидії тероризму та екстремізму в Україні.
24. Суб'єкти, що здійснюють діяльність у сфері боротьби з тероризмом, та їх повноваження.
25. Взаємодія суб'єктів боротьби з тероризмом.
26. Принципи протидії тероризму.
27. Співвідношення оперативно-розшукової, розвідувальної та контррозвідувальної діяльності у сфері боротьби з тероризмом та підрозділи, які здійснюють цю діяльність.
28. Структура та функції антитерористичної безпеки України.
29. Попередження діяльності, що посягає на територіальну цілісність і конституційний лад.
30. Особливості відмежування колабораційної діяльності від інших діянь проти основ національної безпеки.
31. Використання новітніх технологій для виявлення та попередження терористичних загроз.
32. Антитерористичне законодавство.
33. Концепція боротьби з тероризмом в Україні.
34. Проблеми вдосконалювання системи антитерористичної безпеки України.
35. Основні напрямки та форми міжнародного співробітництва держав у боротьбі з тероризмом та екстремізмом.
36. Міжнародні стандарти боротьби з відмиванням коштів, фінансуванням тероризму і розповсюдженням зброї масового знищення.
37. Інститут видачі злочинців у міжнародному праві (екстрадиція).
38. Міжнародна організація кримінальної поліції (Інтерпол).
39. Становлення та розвиток відповідальності за злочини терористичного характеру.
40. Система норм про злочини терористичного характеру в Україні.
41. Розмежування складів злочинів терористичного характеру з суміжними посяганнями.
42. Запобігання тероризму в законодавстві зарубіжних держав.

## 7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

### Основна:

1. Інформаційна сфера як складова антитерористичної діяльності : навч. посіб. / І. М. Рижев, А. Е. Коростиленко, С. С. Кудінов; за заг. ред. І.М.Рижова. Київ : Нац. акад. СБУ, 2021. 224 с.
2. Ситник Г.П., Орел М.Г. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України : підручник. за ред. Г.П.Ситника. Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 37 с.
3. Сунгуровський М., Мельник О. Російсько-українська війна: перебіг та перспективи розвитку подій: аналітична доповідь. Центр Разумкова. 2023. 113 с.
4. Ситник Г.П. Воєнно-політичні конфлікти та міжнародна безпека: курс лекцій / Г.П.Ситник. Київ: ТОВ "САК Лтд.", 2023. 92 с.
6. Безпекове середовище: Монографія. Київ: НУОУ імені Івана Черняхівського, 2022. 317 с.
7. Нестеренко Г. Інформаційна безпека: курс лекцій. Київ: НАУ, 2022. 102 с.
8. Виговська О., Белоусова Н. Інформаційна складова національної безпеки України : кол. монографія / Ін-т міжнар. відносин, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. 166 с.
9. Інформаційна безпека. Підручник В. В. Остроухов, М. М. Присяжнюк, О. І. Фармагей, М. М. Чеховська та ін.; під ред. В. В. Остроухова. К.: Видавництво Ліра-К, 2021. 412 с.
10. Ситник Г. П., Орел М. Г. Національна безпека в контексті європейської інтеграції України : підручник ; за ред. Г. П. Ситника. Київ : Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2021. 372 с.
11. Актуальні питання протидії тероризму у світі та в Україні: аналітична доповідь / О. Резнікова, А. Місюра, С. Дрьомов, К. Войтовський; за заг. ред. О. Резнікової. Київ: НІСД, 2017. 160 с.

### Допоміжна:

1. Альван А. Наукові підходи до системи понять «національна безпека» : міжнародно-правовий аспект. *Аспекти публічного управління*. 2020. №7 (12), 70–77. URL : <https://doi.org/10.15421/151966>
2. Білий В. І., Михальчук В. М. Основні напрями забезпечення національної безпеки держави. *Інвестиції : практика та досвід*. 2021. № 17. С. 92–98.
3. Гаврильців М. Т. Інформаційна безпека держави у системі національної безпеки України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 2. С. 200–203. URL : <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/2927> (дата звернення : 16.04.2024).
4. Горулько В. В. Роль і місце інформаційної безпеки в загальній системі національної безпеки держави. *Вісник Харківського національного В. Н. Каразіна*. Серія «Право». 2022. Вип. 34. С. 103–108.
5. Ключко А. М., Неклонський І. М., Коханенко В. Б. Національна безпека: поняття, сутність, характеристика. *Вісник Національного університету цивільного захисту України*. 2020. № 2. (13). С. 57–66.
6. Ніколаєнко Н. О., Комарчук О. О. Засоби масової комунікації як детермінанти гібридної війни Гай-Нежний П. Російсько-українська війна – Війна за Життя (2014–2022 рр.): періодизація. *Українознавство*. 2022. № 1. С. 51–76.
7. Поліщук С. Удосконалення загальнодержавної системи боротьби з тероризмом. *Інформація і право*. 2021. № 2(37). С. 74–80.
8. Ситник Г. П. Основи теорії управління у сфері національної безпеки : курс лекцій. Київ : «ТОВ САК Лтд», 2023. 178 с.
9. Міжнародна інформаційна безпека: теорія і практика : підруч. для студентів ВНЗ/ Є. Макарєнко та ін. ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т міжнар. відносин. Київ : Центр вільної преси, 2016. 417 с.
10. Загурська-Антонюк В.Ф. Міжнародна безпека у контексті глобалізації сучасного світу. *Інвестиції: практика та досвід*. № 13-14, 2020. С.103-109.



### Інформаційні ресурси Інтернет:

1. Офіційне інтернет-представництво Президента URL: <http://www.president.gov.ua/>
2. Офіційний веб-портал Верховної Ради України URL: <http://www.rada.gov.ua/>
3. Офіційний веб-сайт Ради національної безпеки і оборони України URL: <https://www.rnbo.gov.ua/>
4. Офіційний веб-сайт Кіберполіції України URL: <https://cyberpolice.gov.ua/>
5. Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України URL: <https://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/index>
6. Офіційний веб-сайт Міністерства закордонних справ України URL: <http://mfa.gov.ua/ua>
7. Офіційний веб-сайт Міністерства оборони України URL: <http://www.mil.gov.ua/>
8. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України URL: <http://www.mof.gov.ua/>
9. Офіційний веб-сайт Державної прикордонної служби України URL: <http://dpsu.gov.ua/ua/>
10. Офіційний веб-сайт Служби безпеки України URL: <http://ssu.gov.ua>

### Міжнародні видання:

1. Ballesteros A. Counter-Terrorism Efforts in Spain. *Counter Terrorist Trends and Analyses* 2018. Vol. 10. No. 11. P. 9–13.
2. Cole D. English Lessons: A Comparative Analysis of UK and US Responses to Terrorism Current Legal Problems. 2009. Vol. 62. No. 1. P. 136–167.
3. Dnes A., Brownlow G. The Formation of Terrorist Groups: An Analysis of Irish Republican Organizations. *Journal of Institutional Economics*. 2017. Vol. 13. No. 3. P. 699–723.
4. Dudziak M. *September 11 in History: A Watershed Moment?* Durham; London: Duke University Press, 2003. 254 p.
5. Ellner S. Introduction: Latin America's Radical Left in Power: Complexities and Challenges in the Twenty-first Century. *Latin American Perspectives*. 2013. Vol. 40. No. 3. P. 5–25.
6. Fleet M. Defense and Counter-Terrorism in Israel: The Misappropriation of Deterrence. *Politikon: LAPSS Journal of Political Science*. 2015. Vol. 26. P. 66–83.
7. Hoffman B. Al Qaeda, Trends in Terrorism, and Future Potentialities: An Assessment. *Studies in Conflict and Terrorism*. 2003. Vol. 26. No. 6. P. 429–442.
8. Irrera D. Learning from the Past: Case of the Red Brigades in Italy. *Counter Terrorist Trends and Analyses*. 2014. Vol. 6. No. 6. P. 16–20.
9. Koehler D. Right-Wing Extremism and Terrorism in Europe: Current Developments and Issues for the Future. *PRISM: The Journal of Complex Operations*. 2016. Vol. 6. No. 2. P. 85–104.